

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars tertia, hoc est:
Tractatio evangeliorum tam dominicalium, quam
festivalium, ad recte se sub variis tentationum generibus
gerendum, disposita**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-126133](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126133)

vitatis non modò ad Deum ascendit, ad eum expiandum, Ephes. 5. v. 2. sed & voce Evangelii dispersus est in toto mundo, ita ut ubique innotuerit nomen Domini, quod velut odor optimorum oleorum corda fidelium replet, Cant. 1. v. 3. ut quasi virtutem mutant, Esa. 40. v. 31. & odore illa vitæ reficiantur ad vitam æternam, 2. Cor. 2. v. 16.

2. *Myrrha in fasciculum colligatio.* Sicuti enim cœlestis Sponsus cap. 5. v. 1. hujus Cantici ait: Messui Myrrham meam; hoc ipsum spiritualis Christi Sponsa approbat, inquit: Fasciculus Myrrhæ Dilectus meus mihi q. d. ex messis illis Myrrhis fasciculum faciam. Quod fit, quando omnia, quæ Christus in diebus carnis, propter nos fecit & sustinuit, colligimus, & devotè consideramus, nempe incarnationem, passionem, mortem, resurrectionem, & in cælo ascensionem &c.

3. *Fasciculi hujus inter ubera collocatio:* addit enim Sponsa: Inter ubera mea commemorabitur, q. d. cordi meo innatus est, ut nequeam ejus oblivisci. Quemadmodum de medio uberum auferre, idem est, ac abolere, ac dimittere, Es. 2. v. 2. Ita per hanc phrasin, perpetua recordatio, quæ passioni Christi impenditur, denotatur, & fit

1. *Per intimam dilectionem.* Si quid in pectore portamus, id ipsum nos diligere hoc ipso profitemur. Sicut Johannes recubuit super pectus Jesu, quia dilexit eum, Joh. 21. v. 22. sic diligamus nos Christum, quoniam prior dilexit nos, 1. Joh. 4. v. 19.

2. *Per fidei applicationem.* Non sufficit, ut in genere sciamus, Christum mortuum esse & resurrexisse: sed quilibet sibi id in indi-

viduo applicet, necesse est, dicens: Christus dilexit me, & tradidit semetipsum pro me, Gal. 2. v. 20.

3. *Per quotidianam meditationem.* Quod inter ubera portamus, ejus semper recordamur. Ita semper passionis Dominicæ recordemur, ut per illam non modò peccatis abstrahamur: sed & ad pietatem excitemur, & in virtute ejus Diabolo resistamus, quo sine & sacra Cœna à Christo instituta est, ut ejus occasione mortem Domini semper annunciemus, 1. Cor. 11. v. 26.

Quia igitur Servator ipse de passione sua prædicare incipit, & eo ad salutarem passionis suæ meditationem nos excitat, idèd nos hoc ipso initium facturi considerabimus pro instituti ratione,

I. *Triplicem Querelam.*

II. *Triplicem Medelam.*

III. *Triplicem Cautelam.*

J. J.

Exegetis.

Quodiana Christiani lectio, sit Dominicæ passionis meditatio, inquit devotus Beinhardus. Quodsi enim quis gratiam fidei fortis sui oblivisci non debet: quia dedit animam suam pro eo, Sir. 29. v. 20. Quanto magis officii nostri erit, ut quotidie in memoriam nobis revocemus, immeritum illud beneficium Jesu Christi, qui dedit semetipsum pro nobis, ut nos redimeret ab omni iniquitate, & mundaret sibi populum, peculiarem zelotem bonorum operum, Tit. 2. v. 14.

Hæc de re Christus Discipulis suis concionatur, ubi ultimo itineri Hierosolymitano

tano se accinxit. Ecce, inquit, adscendimus Hierosolymam, & consummabuntur omnia &c.

Querela exhibet

I. *Crudelissimam Christi tractationem.* Traditus enim est gentibus, qui ipsum illuserunt, contumeliis affecerunt, conspuerunt, flagellarunt, & occiderunt. Hinc Esaias: Verè languores nostros ipse tulit, Esa. 53. v. 4.

Veros Christianos non melior fortuna manet: vivunt enim in hoc mundo, ut oves in medio luporum, Matth. 10. v. 16. ut lilium inter spinas, Cant. 2. v. 2. ut Daniel inter leones, Dan. 6. v. 16. ut Ezechiel inter scorpiones, Ezech. 2. v. 6. sunt purgamenta hujus mundi, omnium peripsoma, 1. Cor. 4. v. 13. ludibria & verbera experiri coguntur, insuper & vincula, & carceres, Hebr. 11. v. 36. Stephanus lapidatus, Paulus & Jacobus gladio percussi, Petrus & Andreas crucifixi, alii alia Martyria subierunt, & sanguine suo doctrinam Evangelii consignarunt. Verùm omnia minoris æstimatione sunt, respectu passionis Christi, in quo cælestis Pater posuit iniquitatem omnium nostrum, Esa. 53. v. 6. Cum tamen ex parte suâ esset sanctus, innocens, impollutus, segregatus à peccatoribus Hebr. 7. v. 26. Apostoli verò fuerunt peccatores, innocentes quidem coràm mundo, sed non coràm Deo. Propterea quoque passione suâ nihil nobis promereri potuerunt, quod Christi solius beneficium est. Hinc ait: Calcavi torcular solus, Esa. 63. v. 3. unde quoque unicus Mediator Dei & hominum insignitur, 1. Tim. 2. v. 5.

Dum verò Christus tantam ignominiam, tantos dolores, & mortem adeo

acerbissimam perpessus est: id ipsum ad patientiam nos exstimulet, ne murmuremus, si stigmata Domini Jesu in corpore nostro portare cogimur, Gal. 6. v. 16. Nam omnes, qui pie vivere volunt in Christo Jesu, persecutionem patientur, 2. Tim. 3. v. 12. Qui suscipit pacem Salvatoris, inimicitiam mundi contrahit.

Regnum Christi est quidem in hoc mundo, sed non de hoc mundo, Joh. 18. v. 36. est Regnum lucis, Col. 1. v. 12. 13. sed & Regnum crucis, Matth. 16. v. 24. est Regnum honoris, sed & Regnum doloris, 2. Tim. 2. v. 11. est Regnum pacis, Esa. 9. v. 6. sed & Regnum tribulationis, quod Pater cælestis nobis disposuit, sicut disposuit Filio suo, Luc. 22. v. 29.

Dicitur in trito versiculo:

Ut tua prudenter portes mala, & sapienter,

Inspice Majores, aliorum sæpè dolores. Hi non longè arcessendi sunt. Christus caput nostrum, ipse nobis in exemplum prostat, cujus tota vita, nil nisi crux fuit & Martyrium, ut Cyprianus loquitur. Qui nos meliorem sortem exoptaremus? O Dilecti! servus non major est Domino suo, Joh. 15. v. 20. Beatus verò vir, qui suffert tentationem, Jac. 1. v. 12.

II. *Apostolorum hallucinationem*, quam Evangelista triplici repetitione exaggerat, inquit: Et ipsi nihil horum intellexerunt, & erat verbum illud absconditum ab eis, & non intelligebant, quæ dicebantur.

Christus adeo perspicuè de passione, morte & resurrectione suâ locutus fuerat, ut vel puer septennis intelligere potuisset, at tamen mera ænigmata illis sunt, ut non capiant, quid dicat.

Idem

Idem nobis quoque evenit, Inveniuntur inter nos quoque qui decem, viginti, triginta annos, plus vel minus Templum frequentarunt, & plures conciones de omnibus fidei articulis audiverunt, quos verò si interrogas, non dubium est, quin cum Apostolis in eodem luto ignorantie hæreant. Naturâ enim multò cœciores sumus, quàm Bartimæus, de quo Evangelista h. l. memorat, quod secus viam sederit. Id quod & Paulus de irrogenitis Ethnicis asserit, Eph. 4. v. 18.

Nicodemus Princeps Phariseorum erat, & tamen de spirituali regeneratione nihil norat, Joh. 3. v. 10.

Eunuchus Regina Candaces prudentissimus erat Politicus, nec tamen verba Esaiæ c. 53. v. 4. nisi à Philippo instructus, intelligebat, Act. 8. v. 34.

Athenis multi acuti erant Philosophi, verùm concionem de Christo crucifixo, & de resurrectione mortuorum, habebant pro *αρημελογία*, Act. 17. v. 18. 32. Quinimò Festus eò procedebat ut diceret: Paule infanis, Act. 26. v. 24.

Adhuc hodie nasutuli ejusmodi occurrunt inter nos, qui putant, se aliquid esse, qui tamen indigent, ut doceantur, quæ sunt elementa exordii sermonum Dei, sicut infantes, qui lacte indigent, non solido cibo, Hebr. 5. v. 12. Idèò Deus orandus est nobis, ut aperiat nobis cor, sicut Lydia, Act. 16. v. 14. aliàs sunt & manent nobis verba Scripturæ, sicut verba libri signati: quem cum dederint scienti literas, & dicet: lege istum, & respondebit: Non possum, signatus est enim, Esa. 29. 11. Christus verò aperire hunc librû, & signacula ejus solvere

potest, Apoc. 5. v. 5. Quando igitur nobis sensum aperit, ut discipulis suis, Luc. 24. v. 45. invenimus in eo occultam sapientiam, quæ in eo abscondita est, Psal. 51. v. 8. habemusque tale verbum, quod corda nostra illuminare, Psal. 19. v. 9. & animas nostras salvare potest, Jac. 1. v. 21.

Intereâ verò non abjiciamus animum, licet non omnia sciamus, sed in multis in clarissimâ Evangelii luce adhuc titubemus.

Apostoli diu scholam Christi frequentarant, & verba vitæ ex ore ejus dulcissimo hauserant, attamen adeò rudes sunt, ut nihil eorum intelligant, quæ ipsis Servator de Passione suâ prædicat. Sicut autem illos proptereâ non abjecit, sed æquo animo imbecillitatem eorum tulit: sic nos solatio hoc sustentemus nos, quod hic per fidem ambulemus, non per speciem, 2. Corinth. 5. v. 7.

Intereâ sicut Christus à Patre suo, inter alia quoque nobis factus est sapientia, 1. Cor. 1. v. 30. sic ab eo petere possumus, quod nobis deest, de plenitudine ejus accipientes gratiam, pro gratia, Joh. 1. v. 16.

III. *Affectatam mendicationem.* Hic refertur, cæcum Bartimæum secus viam sedisse, & mendicasse. Id quod ipsi vitio non vertendum, quia velut cæcus, victum acquirere sibi ipsi non potuit. Quo tamen exemplo minimè excusabant se illi, qui sani & robusti, ex labore manuum se sustentare possunt. Nam si quis operari potest, & non vult, nec manducet, 2. Thess. 3. v. 10.

In V. T. ordinat Deus, ut mendicus omninò nullus inter Israelitas esset, Dent. 15. v. 4. vi cujus præcepti adhuc hodie Judæi

Judæi pauperes suos alunt. Tempore Christi hæc ordinatio, ut tota lex Mosaica, fermento Pharisaorum, adeo labefacta erat, ut nullibi non mendicantes offenderentur. Lazarus jacebat ad januam divitis, ulceribus plenus, cupiens saturari de micis, quæ cadebant de mensa divitis: & nemo illi dabat, Luc. 16. v. 20. Cæcus quoque à Nativitate sedebat, & mendicabat, Joh. 9. v. 8. sic & claudus ad portam Templi petebat eleemosynam ab introeuntibus in Templum, Act. 3. v. 2. Id mandato divino consentaneum non fuit.

Licet autem nos hodiè legibus illis Cereimonialibus adstricti non sumus, attamen quantum fieri potest, publicæ mendicationi obicem ponamus. Ubi enim multi mendici sunt, inquit Plato, ibi sunt fures, manticularii, latrones, sacrilegi, & ejus farinae homines plurimi. Propterea non modò in Conciliis, sed & in Imperii Recessibus cautum est, ne robustis mendicis indulgeatur. Concilium Turfense ætate Pelagii I. habitum Can. V. ita decernit: Unaquæque civitas pauperes egenos incolas alimentis congruentibus pascat secundum vires, quo fiet, ut ipsi pauperes per civitates alienas non fatigentur. Idem constitutum est in Concilio Arelatensi jussu Caroli M. A. C. 813. habito, Can. 48. Ejusdem Imperatoris prisca Constitutio ita habet: Mendici per regionem vagari non permittantur, suos quæque civitas pauperes alito. Illis, nisi manibus operentur, minus quicquam dato.

Id ipsum Recessus Imperii, Augustæ Vindelicorum anno 1530. promulgatus jubet. Sicut igitur mendicis vitio corporis laborantibus, & senio confectis suc-

currere ipsa Christiana caritas jubet: ita contra sani & robusti ad labores telegandi sunt. Vide Sir. 12. v. 4. seqq.

De Secundo.

Sequitur *Medela*, quæ fluit
 1. *Ex dignitate patientis.* Hic non est nudus homo, sed Gigas geminæ substantiæ, Gott von Art und Mensch ein Held. Verus Deus à Patre ab æterno genitus, & verus homo ex Maria in tempora natus. Hic totus Christus pro nobis passus, sanguinem suum profudit, at non juxta divinam, sed humanam naturam. Interea hoc certum est, quemadmodum humana natura in subsistentiâ æterni Filii Dei consistit, ejusque propria natura facta est, in quâ tota divinitatis plenitudo habitat corporaliter, Col. 2. v. 9. ita etiam passiones humanæ naturæ ita sibi appropriavit, ut verè dicere possimus: DEUS acquisivit sibi Ecclesiam proprio sanguine, Act. 20. v. 28.

Id quod observandum est, contra veteres & novos Nestorianos, qui concedere nolunt, totam personam Christi, quæ est *sedis spiritus*, pro nobis passam & mortuam: hinc vox Nestorii: Noli gloriari Judæe, non enim Deum, sed hominem crucifixisti. Verùm hoc ipso efficacia Passionis Christi enervatur & infingitur. Quod si enim sola humana natura pro peccatis nostris satisfacere potuisset: non opus fuisset, æternum Dei Filium hominem factum. Perstat igitur Canon hic Concilii Ephesini: Si quis non confitetur, Verbum Dei passum carne, & crucifixum carne, & mortè carne subisse, anathema sit.

Nobis